GR 2024/049

# Bijlage Factsheet Raadsadviescommissie

In het kader van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) is de gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GGD-VT Haaglanden) gewijzigd. Een van de nieuwe instrumenten die de gewijzigde Wgr introduceert is de *raadsadviescommissie.*
Van de raad van Pijnacker-Nootdorp hebben wij in de zienswijzeprocedure het verzoek gekregen beknopt toe te lichten hoe een dergelijke raadsadviescommissie werkt en te schetsen wat overwegingen kunnen zijn een dergelijke commissie al dan niet op te richten.
Dit doen wij door toe te lichten hoe een dergelijke commissie werkt, hoe deze opgericht kan worden en door enkele overwegingen mee te geven over het instellen van een raadsadviescommissie.

## 1. Instelling raadsadviescommissie

Een raadsadviescommissie wordt alleen ingesteld als alle deelnemende raden hierom verzoeken. In dat geval moet het algemeen bestuur overgaan tot instelling van de raadsadviescommissie (Wgr, artikel 24a, eerste lid).

Het algemeen bestuur bepaalt de bevoegdheden, taken en werkwijze van de raadsadviescommissie. Toch hebben de gemeenteraden hier wel invloed op: het algemeen bestuur moet de gemeenteraden namelijk om *wensen en bedenkingen* vragen, voordat het de taken en bevoegdheden van de raadsadviescommissie vaststelt (Wgr, artikel 24a, tweede lid).

Er kunnen door de gemeenteraden geen bevoegdheden aan de raadsadviescommissie worden overgedragen; de commissie adviseert, maar de commissie kan niet namens de gemeenteraden een besluit nemen.

## 2. Achtergrond en bedoeling

De raadsadviescommissie is een *nieuw* instrument dat bij de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen in de wet (artikel 24a, Wgr).

Met de gemeenschappelijke adviescommissie wordt beoogd dat de raden in een vroegtijdig stadium kunnen worden betrokken bij voorgenomen besluiten door het bestuur van de regeling. In de wet staat dat de raadsadviescommissie grofweg drie mogelijke taken kan hebben:

- Als *klankbord* voor het algemeen bestuur van de regeling – zo kan de gemeenschappelijke adviescommissie het algemeen bestuur adviseren over voorgenomen besluiten.
- Als *voorbereidend* orgaan voor besluitvorming in de gemeenteraden. Hierbij kan de adviescommissie benut worden voor bijvoorbeeld het gezamenlijk afstemmen van zienswijzen.
- Als *adviesorgaan* voor de gemeenteraden over voorstellen van het AB, waarbij de adviescommissie een advies meegeeft met de stukken die naar de raden worden gestuurd.

Het onderliggende doel is dat de gemeenteraden nauwer betrokken worden bij besluitvorming in het algemeen bestuur, waardoor de democratische legitimiteit toeneemt. Of dit doel in de praktijk bereikt wordt is op dit moment nog onbekend: er zijn nog maar zeer beperkte ervaringen met dit nieuwe instrument.

## 3. Waar kan deze commissie over adviseren?

Het ligt voor de hand dat de adviezen van de commissie betrekking hebben op de inhoud en het proces van stukken waarvoor besluitvorming in de raden van de deelnemende gemeenten vereist is. In de praktijk van de GGD-VT Haaglanden zijn dit eigenlijk uitsluitend de P&C-producten.

Onderstaand schetsen wij de drie rollen aan de hand van de ontwerpbegroting van de GGD-VT Haaglanden:

- *Klankbord* – de adviescommissie brengt een niet-bindend advies uit aan het AB, bijvoorbeeld over wanneer en op welke wijze de ontwerpbegroting idealiter met de raden gedeeld wordt, en of er aanvullende wensen zijn met betrekking tot de wijze waarop deze aan de raden toegelicht wordt.
- *Voorbereidend orgaan* – de leden van de adviescommissie inventariseren in de eigen raden of er sprake is van behoefte aan zienswijzen op de ontwerpbegroting. Wanneer dit het geval is stemmen zij deze onderling af en kijken zij of er gekomen kan worden tot één gezamenlijke zienswijze vanuit deelnemende gemeenteraden.
- *Adviesorgaan* – de adviescommissie adviseert de gemeenteraden om de begroting voor datum X in de raad te bespreken, of in samenhang te bespreken met de jaarrekening van de regeling of een eventuele strategische agenda.

Zoals bovenstaand voorbeeld laat zien is de algemene ervaring met adviescommissies (of *regiocommissies*) dat de adviesrol vrij procedureel ingevuld wordt.

## 4. Betaling aan raadsleden

Raadsleden kunnen een vergoeding ontvangen voor hun werk in deze gezamenlijke raadsadviescommissie. Dit is een tegemoetkoming in de extra werklast.

## 5. Verwachte voor- en nadelen

*Voordelen raadsadviescommissie:*

- De gemeenteraden worden via de adviescommissie meer aan de voorkant betrokken bij ontwikkelingen en/of besluitvorming;
- Een deel van de raadsleden is actief betrokken bij de betreffende gemeenschappelijke regeling, dit verdeelt de *workload* van raadsleden;
- Samenwerking tussen gemeenteraden wordt bevorderd; zo kunnen zienswijzen gezamenlijk afgestemd worden;
- Een advies namens de gemeenteraden in een vroegtijdig stadium kan bijdragen aan een soepeler besluitvormingsproces, zo kunnen onduidelijkheden en bezwaren vroegtijdig worden weggenomen.

*Kanttekeningen raadsadviescommissie:*

- Van de leden van de raadsadviescommissie wordt verwacht dat zij handelen namens de gehele gemeenteraad die zij vertegenwoordigen. Zij leveren dus geen inbreng vanuit hun eigen politieke opvattingen. Dit kan best complex zijn voor de leden van de adviescommissie. Dit vergt afstemming met de gemeenteraad;
- Er zijn in deze regeling geen raadsbevoegdheden overgedragen: een mogelijk risico is dat een raadsadviescommissie zorgt voor een ongewenste dubbele politiek bestuurlijke sturing (als schaduw AB);
- De wetgever heeft aangegeven dat iedere gemeenteraad wel akkoord moet zijn met het instellen van een raadsadviescommissie, maar dat niet iedere raad leden hoeft af te vaardigen voor deze commissie. Dat kan betekenen dat de afstemming niet plaatsvindt met negen maar met bijvoorbeeld acht of minder gemeenteraden.

*Nadelen raadsadviescommissie*

- Deelname aan een raadsadviescommissie kost tijd. Dit is tijd die direct wordt besteed aan de werkzaamheden van de commissie (overleggen en voorbereiding hiervan), maar ook de afstemming met de eigen gemeenteraad voorafgaand aan vergaderingen van de raadsadviescommissie. Dit verhoogt de (toch al hoge) werkdruk bij raadsleden;
- Wanneer de raadsadviescommissie wordt betrokken in de besluitvorming van het algemeen bestuur van de regeling leidt dit mogelijk tot een vertraging in de besluitvormingsprocedures.

Bovenstaande afwegingen laten zien dat een raadsadviescommissie een zwaar instrument is. Zeker bij beleidsarme gemeenschappelijke regelingen (zoals ook onze gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden) is het de vraag of de extra inzet die een raadsadviescommissie van raadsleden vraagt opweegt tegen de potentiële voordelen in termen van sturingsmogelijkheden. Tenslotte merken wij op

dat in onze GR een Rekeningcommissie is ingesteld, bestaande uit de raadsleden van de deelnemende gemeenten.

## 6. Benodigde inzet

Een raadsadviescommissie is een vrij 'zwaar' instrument. Het vraagt inzet van raadsleden, maar ook inzet vanuit de regeling zelf. De inzet van de regeling zelf zal vermoedelijk bestaan uit:

- Het (eventueel) leveren van een secretaris voor de adviescommissie;
- Het organiseren en voorbereiden van de vergaderingen (agenda's en stukken);
- Het incorporeren van besluitvorming door de raadsadviescommissie binnen het besluitvormingsproces van de GGD-VT Haaglanden;
- Het verwerken van de adviezen van de commissie.

De benodigde inzet van raadsleden hangt af van de (omvang van) het takenpakket wat aan de raadsadviescommissie toebedeeld wordt. Er is echter met een raadsadviescommissie per definitie sprake van een extra belasting. Gezien de toch al hoge werkdruk onder raadsleden vraagt het een zorgvuldige afweging bij welk samenwerkingsverband dit instrument ingezet wordt.

## 7. Alternatief: raadsrapporteurs

Een 'lichter' alternatief voor de raadsadviescommissie is het aanwijzen van raadsrapporteurs. Dit zijn dan raadsleden die namens de gehele raad extra toezicht houden op het functioneren van een specifieke GR.[1] Zo kunnen deze rapporteurs namens de gehele raad de regionale bijeenkomsten bezoeken of contacten onderhouden met raadsrapporteurs van andere gemeenteraden. Periodiek kunnen deze rapporteurs verslag doen van het functioneren van de samenwerking richting de gehele raad. Anders dan bij de raadsadviescommissie kan een individuele raad bepalen raadsrapporteurs aan te stellen voor de eigen raad. Er is geen gezamenlijk besluit nodig van alle raden van de deelnemende gemeenten, wat bij een raadsadviescommissie wel het geval is.

[1] Hoe deze rol precies ingevuld wordt kan verschillen. Zie voor voorbeelden: https://vng.nl/publicaties/raadsrapporteur-versterkt-positie-raad-op-Jeugdhulp en https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/2018/19-september/15:30/Advies-statenwerkgroep-Rapporteurschap